

Statuten voor het CDA

HOOFDSTUK I: DE FEDERATIE

Inleiding

De Anti Revolutionaire Partij (ARP), Christelijk-Historische Unie (CHU) en Katholieke Volkspartij (KVP) gaan met elkaar onder de naam „Christen-Democratisch Appèl”, afgekort „CDA” een federatie aan die ook rechtstreekse leden kent, en die geregeerd wordt door de volgende statuten. Wijzigingen van deze statuten dienen te worden goedgekeurd door dezelfde organen van ARP, CHU en KVP die deze statuten hebben vastgesteld. De federatieve organen krijgen niet andere of meer bevoegdheden dan in deze statuten nadrukkelijk vermeld.

Het CDA streeft er naar bij de eerstkomende verkiezingen voor de leden van de Tweede Kamer de christen-democratische verbondenheid maximaal tot uitdrukking te brengen. Het CDA wil derhalve een CDA-lijst c.q. CDA-lijsten tot stand brengen.

De desbetreffende beslissing zal zo spoedig mogelijk door de betrokken partij-organen moeten worden genomen. Politiek moet september 1976 daarbij als uiterste datum worden gezien. De basis daarvoor zal uiterlijk in het parlementaire jaar 1975-1976 aanwezig moeten blijken.

Dit brengt met zich mee dat de bevoegde partij-organen in hun voorjaarsvergaderingen 1976 zullen vaststellen, of aan de voorwaarden voor een gemeenschappelijke lijst wordt voldaan, en zich daarover uitspreken.

Zowel deze uitspraken als de parlementaire ontwikkeling zullen duidelijke aanzetten tot de definitieve beslissing moeten geven. Deze statuten geven zelf de weg en de wijze aan waarlangs en waarop de federatie zich geleidelijk om kan zetten in een partij. De federatie zal rechtspersoonlijkheid verkrijgen.

Grondslag, doel en middelen

Artikel 1

Het Christen-Democratisch Appèl — hierna te noemen „het CDA” — is een politieke organisatie en is gevestigd te 's-Gravenhage.

Artikel 2

Het Christen-Democratisch Appèl aanvaardt het Evangelie *) als richtsnoer voor het politiek handelen.

Artikel 3

Het Christen-Democratisch Appèl streeft naar een maatschappij, waarin de bijbelse gerechtigheid gestalte krijgt, de mens zijn vrijheid en verantwoordelijkheid kan beleven en waarin het welzijn van allen wordt gediend;

*) Hieronder wordt verstaan de gehele bijbel, aangeduid met een in brede kring gangbaar woord (ad artikel 2).

het legt de concrete doeleinden vast in een politiek werkprogram *) waarmee het zich uitdrukkelijk richt tot de gehele Nederlandse samenleving zonder onderscheid naar geloofsovertuiging of maatschappelijke groepering.

Artikel 4

Het CDA wil op deze grondslag dit doel bereiken door:

- de christen-democratische gedachte te verdiepen en te stimuleren door studie en voorlichting;
- de eenwording van de 3 partijsecretariaten en de 3 wetenschappelijke bureaus te bevorderen;
- te streven naar één CDA-fractie in Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal **), de Provinciale Staten, de Gemeenteraden en andere vertegenwoordigende lichamen;
- de internationale samenwerking van christen-democraten te bevorderen, onder meer door middel van het streven naar Europese christen-democratische partijvorming.

Lidmaatschap

Artikel 5

Het ledenbestand van het CDA bestaat uit:

- de leden van de ARP, CHU en KVP; zij zijn via hun partijen lid van het CDA en oefenen aldus hun rechten uit;
- rechtstreekse leden, die als zodanig zijn toegetreden tot het CDA.

Artikel 6

Het rechtstreekse lidmaatschap wordt verkregen door aanmelding bij het CDA-secretariaat. De rechtstreekse leden worden bestuurd door het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur benoemt na raadpleging van de rechtstreekse leden uit de rechtstreekse leden respectievelijk één dagelijks bestuurslid en drie Algemeen Bestuursleden alsmede 70 Congresleden totdat er 10.000 rechtstreekse leden zijn. Vanaf dat ogenblik benoemen zijzelf voor elk vol 10.000-tal één lid in het dagelijks bestuur, drie leden in het Algemeen Bestuur en 70 leden in het Congres, dan wel op voorstel Congres. Ongeacht hun ledental blijft het Algemeen Bestuur functioneren als hun Bestuur. De bepalingen van dit artikel worden nader uitgewerkt in het Huishoudelijk Reglement.

CDA-organen

Artikel 7

Bij de aanvang van de federatie bestaat het Congres uit 1300 of meer leden, waarvan 600 aangewezen door de KVP, 390 aangewezen door de ARP, 240 aangewezen door de CHU, en 70 of een veelvoud daarvan benoemd op de voet van artikel 6 uit de rechtstreekse leden. Bij Huishoudelijk Reglement wordt geregeld hoe een eventuele wijziging van de in dit artikel genoemde getallen procedureel verloopt.

*) Zie bijlage (ad artikel 3).

**) Voor zover en voor zolang er geen wijziging is gekomen in de huidige parlementair-politieke situatie, zijn de Tweede Kamerfracties van ARP, CHU en KVP, niet gebonden het streven naar één CDA-Tweede Kamerfractie te realiseren (ad artikel 4).

Het Congres wordt bijeengeroepen door en op voorstel van het Algemeen Bestuur, dan wel op voorstel van tenminste 1/7 van het aantal Congresleden.

De stemhebbende leden van het CDA-bestuur zijn stemhebbend lid van het Congres.

De adviserende leden van het CDA-bestuur zijn adviserend lid van het Congres.

De zittingsduur van de leden van het Congres wordt geregeld door de hen benoemende organen.

Artikel 8

Aan het Congres is opgedragen:

- de vaststelling van het politiek werkprogram van het CDA na behandeling in de respectieve partijraden c.q. Unieraad;
- de vaststelling en wijziging van de statuten en reglementen van het CDA;
- de bespreking van het politieke beleid;
- de verkiezing van de voorzitter en de beide ondervoorzitters van het CDA;
- de behandeling en goedkeuring van de CDA-jaarverslagen.

Artikel 9

Het Algemeen Bestuur is samengesteld als volgt.

Stemgerechtigde leden:

- de voorzitter van het CDA en de beide ondervoorzitters;
- de penningmeester van het CDA, gekozen door en uit het bestuur;
- 10 leden benoemd door de ARP, 10 leden benoemd door de CHU en 10 leden benoemd door de KVP;
- tenminste drie en maximaal tien vertegenwoordigers van de rechtstreekse leden.

Adviserende leden:

- de voorzitter van de drie Eerste- en Tweede Kamerfracties van ARP, CHU en KVP, of wanneer er één CDA-fractie ontstaat, het fractiepresidium;
- een vertegenwoordiger namens de gezamenlijke wetenschappelijke bureaus;
- de secretaris van het CDA.

Artikel 10

Het Algemeen Bestuur heeft tot taak:

- leiding te geven aan de politieke activiteiten van het CDA en de daarin deelnemende partijen en deze te coördineren;
- de voorbereiding van de besluitvorming van het Congres;
- de bevordering van de politieke en organisatorische eenwording;
- het maken van een voorstel voor de bevoegde partij-organen voor de zetelverdeling van de kandidatenlijst voor de Tweede Kamerverkiezingen, en van een voorstel betreffende één of meer lijsttrekkers c.q. betreffende de verdeling van de kamerkringen over hen;
- de goedkeuring van de CDA-begroting en de bespreking van de jaarverslagen;

- de benoeming en het ontslag van het CDA-personeel, op voordracht van het dagelijks bestuur;
- de uitvoering van de besluiten van het Congres;
- het bestuur over de rechtstreekse leden, de benoeming van vertegenwoordigers daarvan in het dagelijks bestuur, het Algemeen Bestuur en het Congres, behoudens het gestelde in artikel 6 en de vaststelling van hun contributie;
- de instelling en opheffing van vaste en bijzondere commissies;
- de benoeming en het ontslag van de secretaris van het CDA, op voordracht van het dagelijks bestuur.

Artikel 11

Voor het nemen van beslissingen over een aantal bij Huishoudeijk Reglement te bepalen aangelegenheden dient het Algemeen Bestuur in voor wat de door de ARP, CHU, KVP en rechtstreekse leden benoemde leden en de vertegenwoordigers van de rechtstreekse leden betreft, verdubbelde samenstelling bijeen te komen.

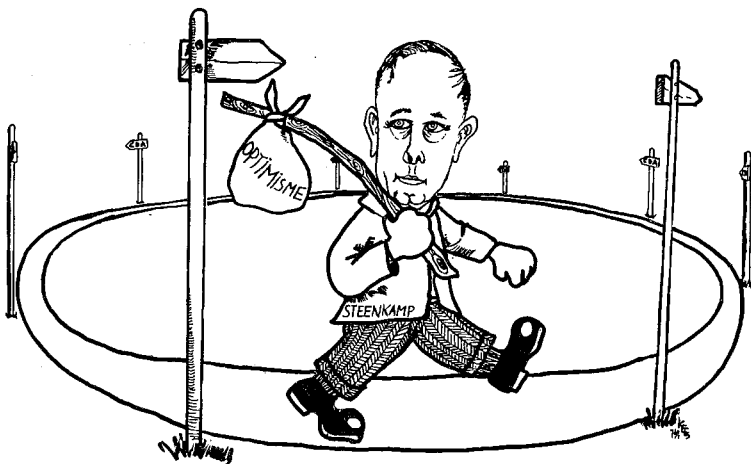
Artikel 12

Het dagelijks bestuur is samengesteld als volgt.

Stemgerechtigde leden:

- de voorzitter van het CDA en de beide ondervoorzitters;
- de penningmeester van het CDA;
- telkens drie leden benoemd door ARP, CHU en KVP;

HET CONSTATE DOEL VAN EEN AANHOUER

■ tenminste één en maximaal drie vertegenwoordigers van de rechtstreekse leden.

Indien tot de aldus aangegeven leden geen vrouw behoort, verkiest het Algemeen Bestuur uit zijn midden een vrouw als extra lid.

Adviserende leden:

■ de drie voorzitters van de Tweede Kamerfracties van ARP, CHU en KVP, of wanneer er één CDA-fractie ontstaat, het fractiepresidium;

■ één vertegenwoordiger namens de gezamenlijke wetenschappelijke bureaus;

■ de secretaris van het CDA.

Artikel 13

Aan het dagelijks bestuur is opgedragen:

■ de dagelijkse leiding van CDA;

■ de voorbereiding van de besluitvorming van het Algemeen Bestuur;

■ de uitvoering van de besluiten van het Algemeen Bestuur;

■ het maken van een concept-voorstel voor de zetelverdeling van de kandidaten-lijst voor de Tweede Kamerverkiezingen; en een concept-voorstel betreffende één of meer lijsttrekkers c.q. de verdeling van hen over de kamerkringen;

■ de voorbereiding van de CDA-begroting en -jaarverslagen;

■ de verantwoordelijkheid voor het CDA-secretariaat;

■ de verantwoordelijkheid voor de CDA-voorlichting en -publiciteit;

■ de benoeming en het ontslag van het CDA-personeel, met uitzondering van de secretaris van het CDA.

Artikel 14

Besluiten in CDA-organen worden genomen bij eenvoudige meerderheid van stemmen, met dien verstande dat geen geldig besluit kan worden genomen wanneer niet de helft der stemgerechtigde leden van het betreffende orgaan aanwezig is. Indien het vereiste quorum ontbreekt, wordt, binnen termijnen te bepalen bij Huishoudelijk Reglement, een nieuwe vergadering belegd, waarin dezelfde voorstellen opnieuw aan de orde zijn. Over deze voorstellen kan dan bij eenvoudige meerderheid van stemmen worden beslist ongeacht het quorum.

Besluiten ten aanzien van wijziging van deze statuten vereisen een meerderheid van 2/3 der stemgerechtigde leden, onverlet de in de in-leving gevraagde goedkeuring door de bevoegde organen van ARP, CHU en KVP.

De stemprocedure wordt geregeld bij Huishoudelijk Reglement.

Artikel 15

De voorzitter heeft de leiding van de vergaderingen van het Congres, het Algemeen Bestuur en het dagelijks bestuur.

De voorzitter van het CDA kan niet tevens voorzitter zijn van een Eerste of Tweede Kamerfractie, noch voorzitter van ARP, CHU of KVP.

Artikel 16

Het bestuur en het dagelijks bestuur worden in hun werkzaamheden bijgestaan door het CDA-secretariaat.

■ de secretaris is belast, onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur, met de leiding van het CDA-secretariaat en met alle werkzaamheden die tot het secretariaat van een politieke organisatie kunnen worden gerekend. Hij wordt voor zijn werkzaamheden gehonoreerd.

■ Het bestuur stelt de instructie vast, waarin de verplichtingen en de bevoegdheden van de secretaris nader zijn omschreven.

Artikel 17

De penningmeester is, onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur, belast met het beheer van de gelden.

Artikel 18

Een Permanente Program Advies Commissie (PPAC) zal

■ het CDA stimuleren op de bezinning op de relatie tussen levens-overtuiging en politiek handelen;

■ het Algemeen Bestuur adviseren over de hoofdlijnen van het beleid;

■ het Algemeen Bestuur adviseren over de uitvoering en bijstelling van het program.

Artikel 19

De samenstelling van de PPAC is als volgt:

■ een voorzitter, een vice-voorzitter en 7 leden benoemd door het Algemeen Bestuur van het CDA op voordracht van het dagelijks bestuur;

■ drie leden benoemd door het Algemeen Bestuur van het CDA, op voordracht van de drie wetenschappelijke instituten van ARP, CHU en KVP;

■ drie leden benoemd door de partijbesturen van ARP, CHU en KVP, door elk partijbestuur één lid;

■ drie adviserende leden, benoemd door de Eerste en Tweede Kamerfracties van ARP, CHU en KVP, door elke fractie één lid of wanneer er één CDA-fractie ontstaat door die fractie;

■ het secretariaat van de PPAC wordt gevoerd door de drie wetenschappelijke bureaus gezamenlijk.

Artikel 20

De PPAC brengt eens per jaar vóór 1 augustus een gemotiveerd beleidsadvies uit aan het Algemeen Bestuur.

Het Algemeen Bestuur bespreekt dit advies en bepaalt daarover zijn oordeel.

Het jaarlijks advies van de PPAC en het oordeel van het Algemeen Bestuur daarover wordt tegelijk openbaar gemaakt en in het Congres ter discussie gesteld.

Artikel 21

Bij Huishoudelijk Reglement worden werkwijze en verdere uitwerking van de statutaire bepalingen betreffende de CDA-organen nader geregeld.

Het Huishoudelijk Reglement mag geen bepaling bevatten strijdig met deze statuten.

Financiën

Artikel 22

De geldmiddelen van het CDA bestaan uit:

- de jaarlijkse bijdragen van ARP, CHU en KVP;
- de jaarlijkse contributie van de rechtstreekse leden;
- bijdragen van donateurs;
- schenkingen, erfstellingen en legaten;
- andere inkomsten.

Het boekjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.

De regelmatige controle op de wijze waarop de financiële administratie wordt gevoerd, wordt opgedragen aan een register-accountant.

Tweede Kamerverkiezingen

Artikel 23

Teneinde voor Tweede Kamerverkiezingen tot CDA-lijsten te komen wordt de volgende procedure in het leven geroepen:

- de bezetting van de zetels geschiedt door elk der partijen volgens de bij haar geldende procedure;
- het dagelijks bestuur stelt een concept-voorstel op betreffende de verdeling van de zetels van de CDA-Tweede Kamerfractie over ARP, CHU en KVP en, voor zover hun aantal daartoe aanleiding geeft, de rechtstreekse leden, betreffende de vraag hoeveel lijsten er moeten komen en hoe de verdeling van de plaatsen op de lijsten moet zijn, betreffende de vraag of er één of meer lijsttrekkers moeten zijn, en in het tweede geval hoe die lijsttrekkers over de kamerkringen verdeeld worden. Het dagelijks bestuur legt dit concept-voorstel voor aan het Algemeen Bestuur;
- het Algemeen Bestuur stelt aan de hand van het concept een voorstel vast voor de bevoegde partij-organen, die geen wijzigingen mogen aanbrengen, en het voorstel moeten aanvaarden of verwerpen;
- indien het voorstel wordt verworpen wordt het advies ingeroepen van een commissie, bestaande uit drie personen die geen lid van het Algemeen Bestuur mogen zijn. Iedere partij wijst één persoon aan. Bij een eensluidend advies van deze commissie is definitief besloten op welke wijze de CDA-lijst(en) worden samengesteld.

Indien het advies van de commissie niet eensluidend is, gaat het voorstel terug naar de partij-organen;

- indien naar de mening van het dagelijks bestuur de aldus tot stand gebrachte kandidatenlijst naar regionale vertegenwoordiging, deskundigheid of andersoortige eenzijdigheid dusdanig onevenwichtig is dat aan een behoorlijke en evenwichtige vertegenwoordiging van het CDA in de Tweede Kamer ernstige twijfel bestaat, kan het dagelijks bestuur het Algemeen Bestuur voorstellen correcties aan te brengen. Indien het Algemeen Bestuur met deze voorstellen accoord gaat kan het deze aan de bevoegde partij-organen voorleggen. Gaan deze niet unaniem accoord, dan wordt het voorstel van het Algemeen Bestuur geacht te zijn verworpen.

Artikel 24

De kandidaat, lid overeenkomstig artikel 5, zal bij zijn bereidverklaring tot

aanvaarding van zijn kandidatuur schriftelijk moeten verklaren:

- dat hij het politiek program van het CDA onderschrijft, met recht van gravamen *);
- dat hij in fractieverband zal samenwerken;
- dat hij slechts een aan zijn partij toegewezen zetel zal bezetten.

Artikel 25

Van de leden die geroepen worden zitting te nemen in vertegenwoordigende lichamen, wordt verwacht dat zij met inachtneming van ieders persoonlijke verantwoordelijkheid bij hun arbeid rekening houden met uitspraken en verklaringen van bevoegde CDA-organen.

Eerste Kamerverkiezingen

Artikel 26

Een CDA-fractie in de Eerste Kamer kan slechts tot stand komen indien zowel de ARP-fractie, als de CHU-fractie, als de KVP-fractie als zodanig niet meer bestaan, hetzij doordat alle leden daarvan tot de CDA-fractie zijn toegetreden, hetzij doordat alle leden als zodanig door de Provinciale Staten verkozen worden.

Andere verkiezingen

Artikel 27

■ Gecombineerde fracties van ARP, CHU en KVP mogen slechts de naam CDA voeren in gemeenteraden, Provinciale Staten en andere vertegenwoordigende lichamen indien er niet daarnaast afzonderlijke ARP-, CHU- of KVP-fracties functioneren, hetzij apart, hetzij in combinaties.

■ Locale en regionale bestuurders, die deel uitmaken van CDA-fracties dienen tevens lid te zijn van een CDA-verband voor locale en regionale bestuurders. Een en ander wordt nader uitgewerkt in het Huishoudelijk Reglement.

CDA-verbanden

Artikel 28

CDA-verbanden komen formeel tot stand krachtens erkenning of oprichting door het dagelijks bestuur. Voor zover in de artikelen 29 en 30 hierin niet is voorzien, wordt de verdere gang van zaken betreffende de erkenning en de oprichting van CDA-verbanden bij Huishoudelijk Reglement geregeld.

Artikel 29

Erkenning kan plaatsvinden indien binnen een gemeente of een regio een ARP-kiesvereniging en/of een CHU-kiesvereniging en/of KVP-afdeling, hetzij een van die, op rechtsgeldige wijze besluit(en) zich te verbinden tot een

---

*) Het recht van gravamen dat wil zeggen „bezwaar” is een tot nu toe in de ARP bestaande regeling. Het betreft het recht van kandidaat-Kamerleden om met betrekking tot een bepaald onderdeel van het program, dat men overigens onderschrijft, tevoren aan het Algemeen Bestuur een afwijkend gevoelen kenbaar te maken. Het Algemeen Bestuur beslist of een kandidaat, ondanks een dergelijk „bezwaar”, op de kandidatenlijst wordt geplaatst

CDA-verband, en daarvoor de vereiste erkenning vraagt(vragen) aan het CDA.

Artikel 30

Oprichting kan plaatsvinden in gemeenten waar kiesverenigingen resp. afdelingen van ARP, CHU en KVP niet voorkomen en aldaar wonende CDA-leden, tenminste 10 in aantal, aan het CDA verzoeken te worden opgericht als CDA-verband.

HOOFDSTUK II: DE GROEI

Algemene beginselen

Artikel 31

De overdracht van taken en bevoegdheden door de afzonderlijke partij-organen aan de CDA-organen kan slechts geschieden bij besluit van de bevoegde partij-organen.

Artikel 32

De overdracht van taken en bevoegdheden kan taak na taak en bevoegdheid na bevoegdheid geschieden.

Specifieke bepalingen

Artikel 33

Los van de overdracht van taken en bevoegdheden door partij-organen aan CDA-organen kunnen de partijen besluiten tot feitelijke integratie van partijsecretariaten, wetenschappelijke bureaus en politieke organen.

Artikel 34

De partijen kunnen voorts besluiten hun financiële bevoegdheden geheel of gedeeltelijk te delegeren aan een Financiële Commissie.

Bijlage naar aanleiding van artikel 3 statuten

Aan het politiek werkprogram bedoeld in artikel 3 van de statuten dienen de volgende overwegingen vooraf te gaan:

- a. het samenbindend element en het herkenningpunt zijn onze politieke strategie, ons actieprogram en ons beleid, zoals wij die als antwoord aan de evangelische oproep blijvend vorm willen geven;*
- b. het CDA aanvaardt het evangelie als richtsnoer voor het politieke handelen;*
- c. het CDA wil streven naar een maatschappij waarin de bijbelse gerechtigheid meer gestalte krijgt, de mens zijn vrijheid en verantwoordelijkheid beter kan beleven en waarin het welzijn van allen wordt gediend;*
- d. het CDA richt zich tot het gehele Nederlandse volk zonder onderscheid naar geloofsovertuiging of maatschappelijke groepering.*